

Tredje sektorn i svenskspråkiga skolor i Nyland

Julen Leandro Aramendia
Praktikarbete för Luckan Unginfo
Handledare: Jessica Lerche
Yrkeshögskolan Novia

2022

Innehållsförteckning

Inledning	1
Metod	1
Skolornas perspektiv av tredje sektorns medverkan i skolor	3
Skolornas behov av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden	5
Tredje sektorns verksamhet i skolorna i Nyland	6
Diskussion	12
Litteraturförteckning	13
Figurförteckning	13

Inledning

Denna kartläggning utfördes av Luckan Unginfo som en aktivitet inom ramen för Luckans medverkan i kompetenscentret Nuoska och i form av samarbete med yrkeshögskolan Novia som praktikarbete. Syftet var att kartlägga tredje sektorns aktörers medverkan i svenskspråkiga skolor i Nyland. Genom att få en bredare kännedom om vilka aktörer och i vilken form tredje sektorn medverkar i svenskspråkiga skolor, kommer tredje sektorn i fortsättningen att kunna svara bättre på de behoven som finns inom ramen för sina egna kompetensområden.

Denna rapport utgår ifrån Ina Kauranens (2022) kartläggning av ungdomsarbetet i svenskspråkiga skolor och läroanstalter, där fokuset var på ungdomsväsendenas arbete i skolorna. Fokuset sätts dock i denna kartläggning på tredje sektorns aktörer. Kauranen nämnde att det finns en brist på forskning om svenskspråkigt ungdomsarbete i skolor och att den forskningen som organisationerna utför inte beaktar enskild svenskspråkig verksamhet. Med denna kartläggning syftas det även att kunna bidra till den allmänna kännedomen om det svenskspråkiga ungdomsarbetet i skolor.

Mer specifikt fokuserar denna kartläggning på tredje sektorns aktörer som erbjuder regelbunden verksamhet för skolelever inom högstadiet och andra stadiet i svenskspråkiga skolor i Nyland och som når eleverna under skoltiden. Med regelbundet avses aktiviteter som erbjuds åtminstone en gång per termin och med skoltid avses den tiden på dagen under vilken skolundervisningen sker. Kartläggningen tar inte i beaktande sådan verksamhet som tredje sektorn erbjuder skolor vare sig före eller efter skoltiden.

Rapporten utgår ifrån två centrala frågeställningar;

- 1) Hur ser tredje sektorns medverkan i skolorna ut under elevernas skoltid? D.v.s. vilka tredje sektorns aktörer erbjuder verksamhet i skolorna under elevernas skoltid och i vilken form sker tredje sektorns medverkan i skolorna under elevernas skoltid?
- 2) Finns det behov av ytterligare medverkan av tredje sektorn i skolorna under elevernas skoltid?

Metod

Kartläggningen uppdelades i två huvuddelar. Den första delen syftade till att ta fram skolornas perspektiv om tredje sektorns arbete i skolor. Den andra syftade till att skapa en översikt om tredje sektorns nuvarande arbete i skolor under skoltiden.

Informationen som utgjorde bakgrunden för kartläggningen samlades genom att granska tidigare rapporter och kartläggningar, samt sätta sig in i kommunernas webbsidor. Eftersom fokuset

för denna kartläggning är på nyländska skolor, har information som behandlat skolor annanstans än i Nyland lämnats bort från kartläggningen.

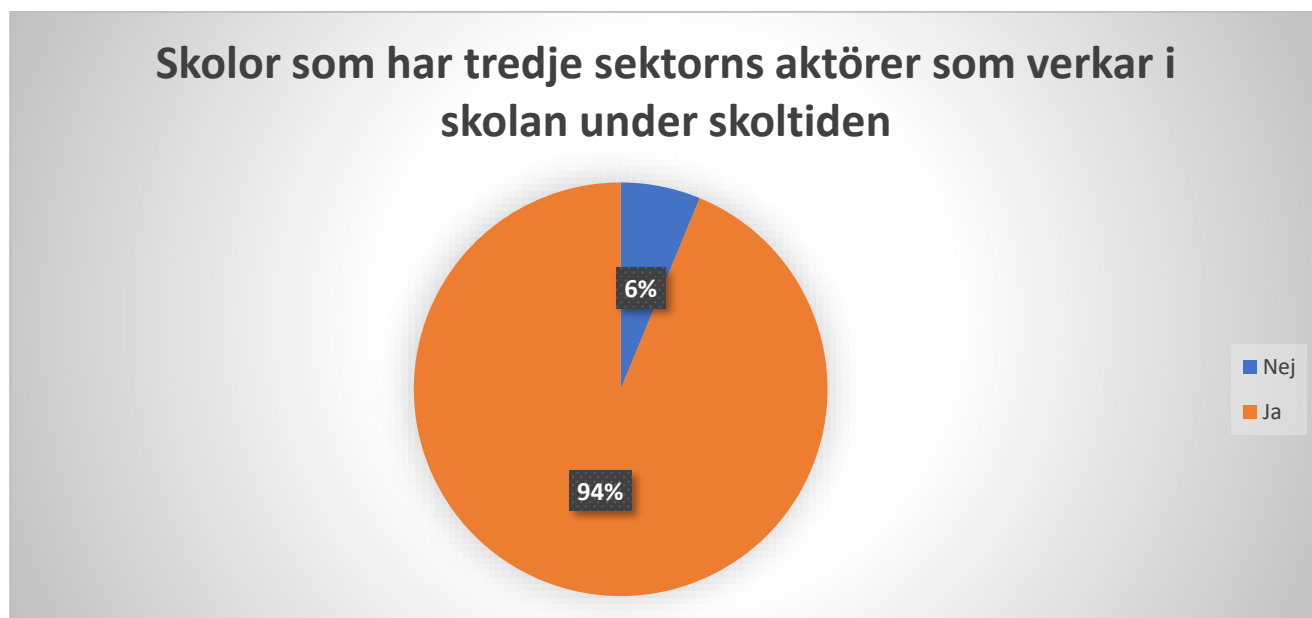
För den första delen kontaktades skolornas rektorer och skolesekreterare via e-post. En enkät som byggdes upp utgående ifrån kartläggningens centrala frågeställningar skickades till dem. Enkäten bestod av fyra frågor, varav två var flervalfrågor och två var öppna frågor. 32 svenskspråkiga högstudier och skolor i andra stadiet från Nyland kontaktades, av vilka 16 svarade på enkäten.

För den andra delen kontaktades övrig personal från tredje sektorns aktörer via e-post. De flesta kontaktade arbetade som verksamhetsledare eller verksamhetskoordinator inom föreningen eller organisationen. I vissa fall kontaktades föreningens eller organisationens kanslist för att bli hänvisad vidare till den person som är ansvarig föreningens eller organisationens verksamhet. De kontaktade erbjöds möjligheten att antingen bli intervjuade eller besvara frågorna via e-post. För de förbunden som bestod av flera mindre föreningar var det ett bättre alternativ att besvara frågorna via e-post.

22 föreningar och organisationer kontaktades, varav 15 svarade på frågorna antingen via e-post eller intervju. Förutom dessa som svarade på frågorna fanns det andra tredje sektorns aktörer som var villiga att svara på frågorna men som inte hann svara inom den utsatta tiden. De kontaktade föreningarna och organisationerna valdes ut genom att gå igenom flera listor och genom att fråga skolorna. Frågorna som ställdes byggdes upp utgående ifrån kartläggningens centrala frågeställningar.

Skolornas perspektiv av tredje sektorns medverkan i skolor

94% av de skolor som svarade på enkäten nämnde att de har någon sorts verksamhet i skolan som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden. Detta betyder att endast en skola rapporterade att de inte har någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden (se figur 1).

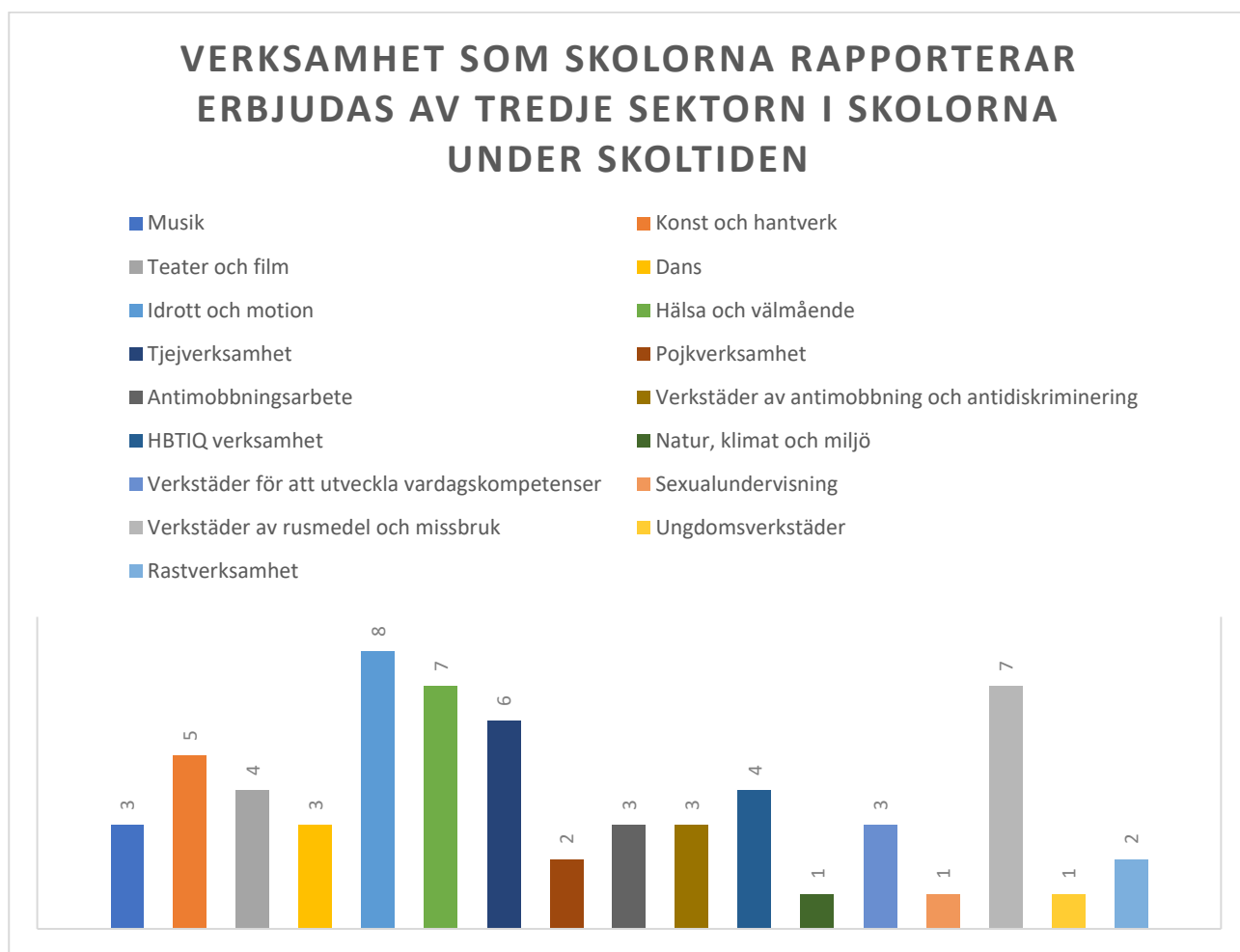
Figur 1 Skolor som har tredje sektorns aktörer som verkar i skolan under skoltiden

De verksamheterna som tredje sektorn kan erbjuda i skolorna kategoriserades i 17 olika kategorier;

1. Musik
2. Konst och hantverk
3. Teater och film
4. Dans
5. Idrott och motion
6. Hälsa och välmående
7. Tjejverksamhet
8. Pojkverksamhet
9. Antimobbningsarbete
10. Verkstäder av antimobbning och antidiskriminering
11. HBTIQ verksamhet
12. Natur, klimat och miljö
13. Verkstäder för att utveckla vardagskompetenser

- 14. Sexualundervisning
- 15. Verkstäder av rusmedel och missbruk
- 16. Ungdomsverkstäder
- 17. Rastverksamhet.

Figur 2 är en beskrivning av hur många skolor rapporterar ha olika sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn i skolorna under skoltiden. Den verksamheten som nämndes mest av skolorna var idrott och motion. 8 personer (50%) av de 16 personerna som svarade på enkäten rapporterade att de har någon sorts verksamhet som berör idrott och motion under skoltiden och som erbjuds av tredje sektorn. Verksamhet som gäller hälsa och välmående nämndes av 7 respondenter (43,75%), medan endast 3 skolor (18,75%) rapporterade att de har verkstäder av antimobbning och antidiskriminering som erbjuds av tredje sektorn i deras skolor. Flera skolor rapporterade att de har verkstäder av rusmedel och missbruk (43,75 %), medan endast 12,5 % av de som svarade på enkäten nämnde att de har någon sorts verksamhet som berör sexualundervisning och som erbjuds av tredje sektorn.

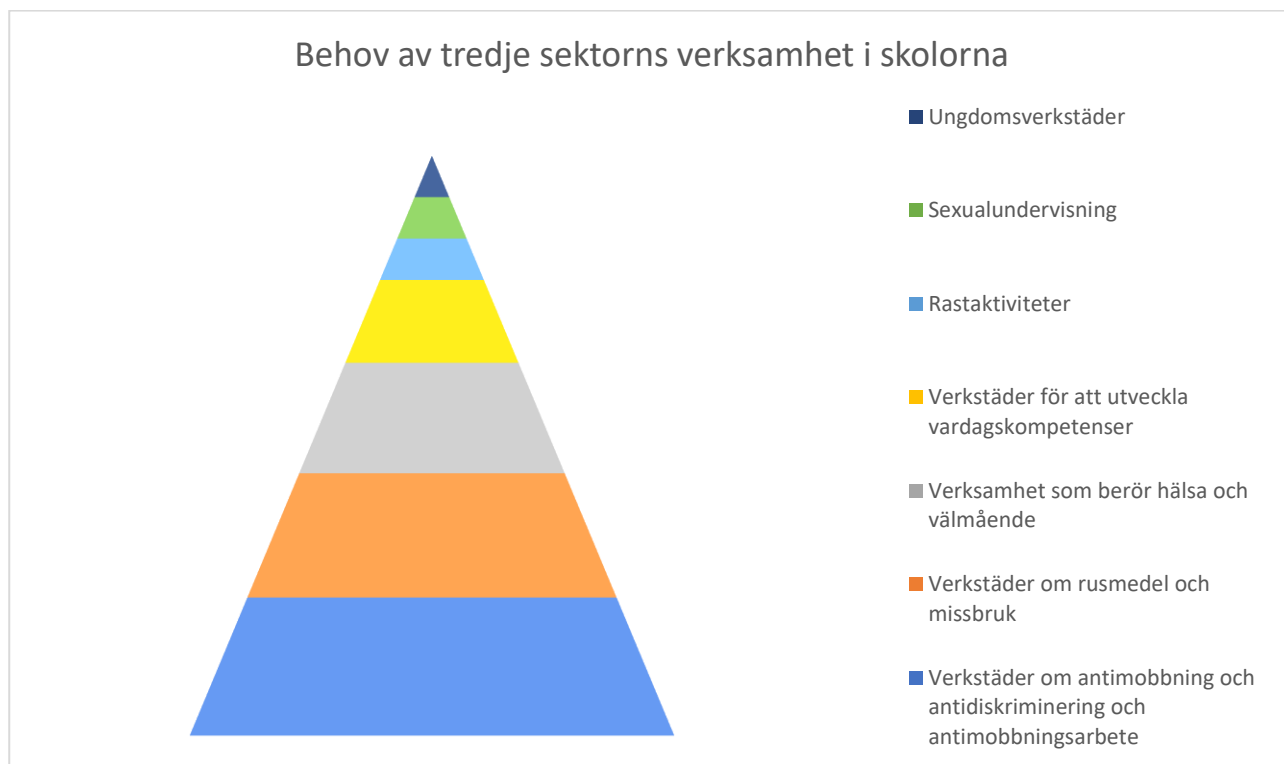

Figur 2 Verksamhet som skolorna rapporterar erbjudas av tredje sektorn i skolorna under skoltiden

Skolornas behov av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden

Skolorna anser vara i behov av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn i skolorna under skoltiden. 11 av de som svarade på enkäten (68,75%) anser vara i behov av någon sorts verksamhet som inte redan erbjuds av tredje sektorn i deras skolor, 2 av dem (12,5%) kom inte på någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn och som de skulle vara i behov av samt 3 (18,75%) valde att inte svara på frågan.

Verkstäder om antidiskriminering och antimobbning och antimobbningsarbete nämndes främst av skolorna. Flera skolor nämnde även att de är i behov av verkstäder av rusmedel och missbruk och verksamhet som berör hälsa och välmående. Skolorna verkar även vara i behov av verkstäder för att utveckla vardagskompetenser. En av de som svarade på enkäten nämnde verksamhet som berör det kreativa skapandet, vilket sedan kategoriserades inom kategorin verkstäder för att utveckla vardagskompetenser. Några skolor nämnde behovet av rastaktiviteter som erbjuds av tredje sektorn, ungdomsverkstäder och sexualundervisning. Figur 3 är en beskrivning av det behovet skolorna har av tredje sektorns verksamhet i skolorna under skoltiden, där de verksamheterna som finns lägst ner på figuren representerar det som finns mest behov av och de verksamheterna som finns högre upp på figuren det som finns minst behov av.

Figur 3 Behov av tredje sektorns verksamhet i skolorna

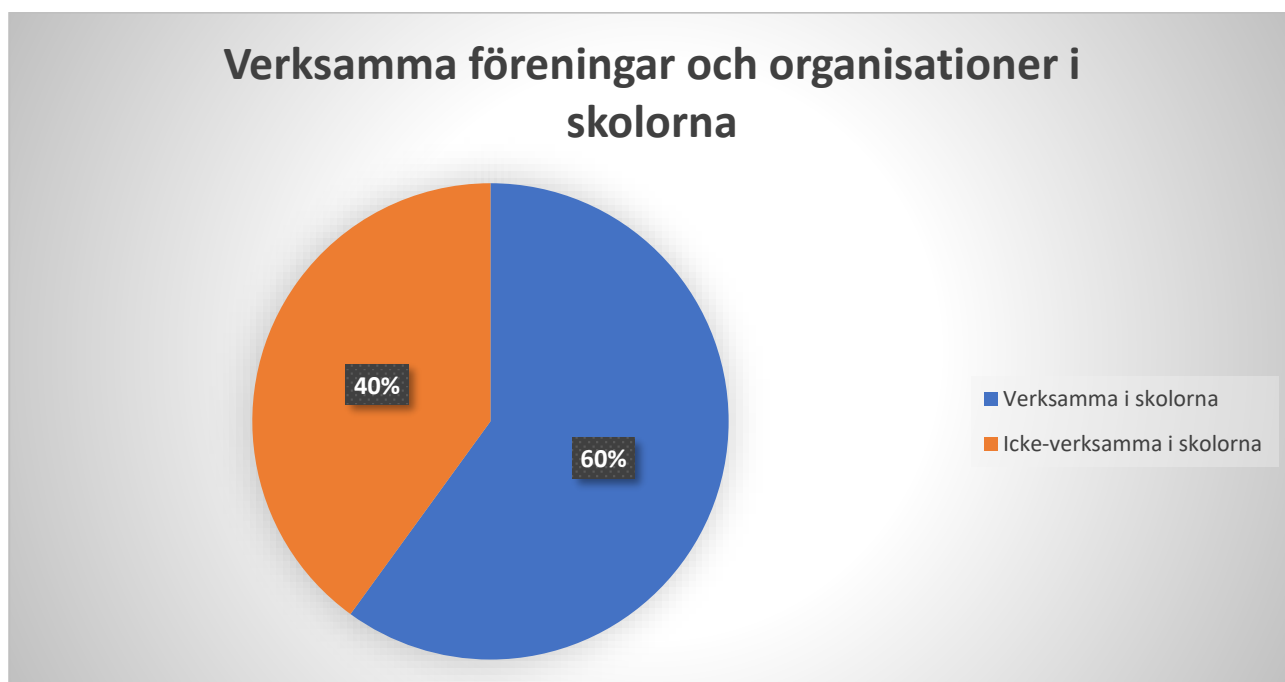
I enkäterna framkom det även svårigheter från skolornas sida att kunna ordna svenskspråkig verksamhet i skolorna. De orsakerna som lyftes fram av skolornas representanter var ekonomiska svårigheter, ansvarsproblematik och brist på utbud. Med ansvarsproblematik menas att en stor del av ansvaret för ordnandet av tredje sektorns verksamhet för skolorna ligger hos rektorn.

Tredje sektorns verksamhet i skolorna i Nyland

Av de 15 föreningarna och organisationerna som svarade på frågorna, erbjuder 9 av dem (60%) någon sorts verksamhet i skolorna under skoltiden i Nyland. Figur 4 är en beskrivning av hur många tredje sektorns aktörer bland de som svarade på frågorna är verksamma i skolorna under skoltiden.

Även om inte alla tredje sektorns aktörer som svarade på frågorna erbjuder skolor någon sorts verksamhet under skoltiden, ansåg den största delen att det borde finnas mer av sådan verksamhet. 12 av de 15 tredje sektorns aktörer som svarade på frågorna ansåg att det borde finnas mer av den verksamheten som tredje sektorn erbjuder skolor under skoltiden. De resterande tre föreningarna/organisationerna svarade inte på frågan.

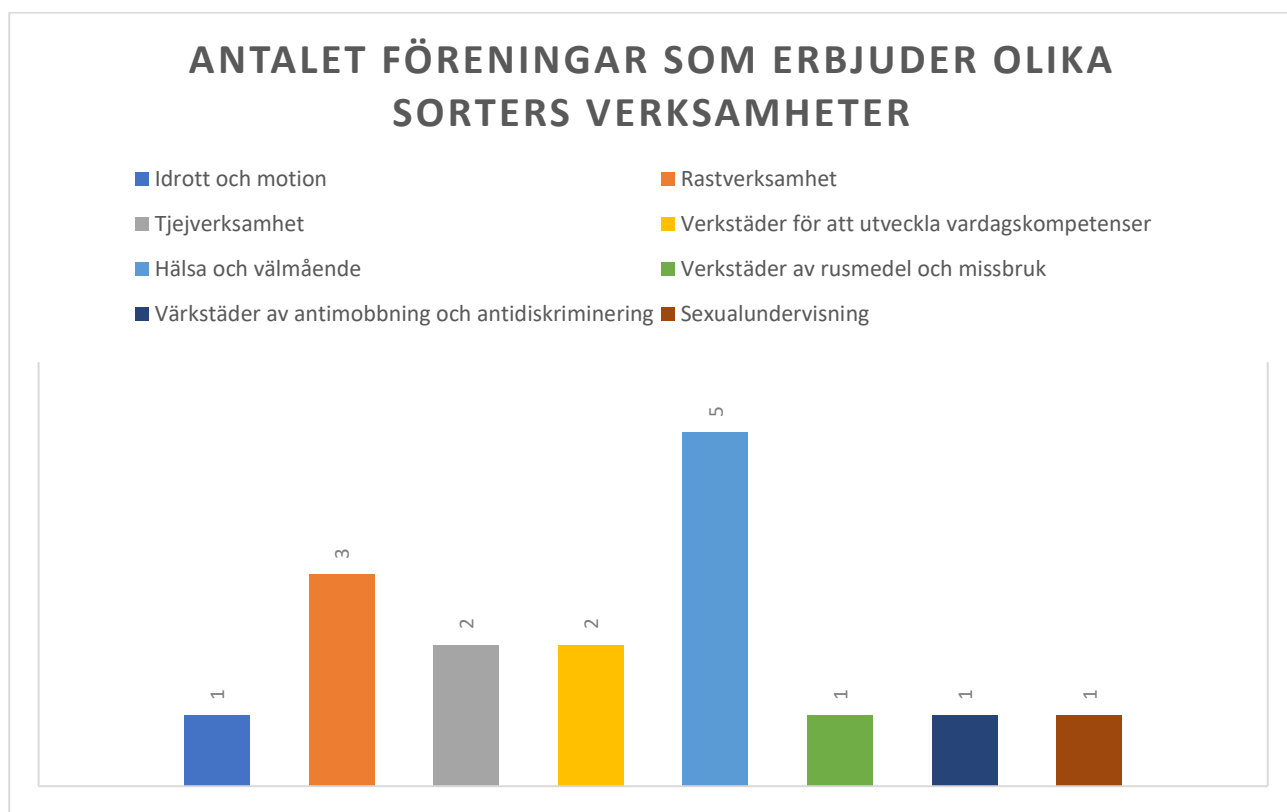
Den regelbundenheten med vilken tredje sektorns aktörer erbjuder vissa verksamheter i skolorna beror på om skolorna beställer deras tjänster. Dessa verksamheter som är menade att erbjudas minst en gång per termin och vars erbjudande ligger på skolornas beställning kommer att behandlas i denna kartläggning.

Figur 4 Verksamma föreningar och organisationer i skolorna

En och samma tredje sektorns aktör kan erbjuda olika sorters verksamheter i skolorna. De olika verksamheterna som erbjuds av tredje sektorns aktörer har kategoriserats enligt den kategoriseringen som gjordes tidigare i kartläggningen. Kategoriseringen finns på sidan 3. Om en aktör erbjuder olika verksamheter inom samma kategori har det endast räknats som en verksamhetsform. Figur 5 är en beskrivning av de verksamhetsformerna som erbjuds av tredje sektorn i skolorna under skoltiden.

Den sorts verksamhet som erbjuds främst av tredje sektorns aktörer är verksamhet som berör hälsan och välmående, som erbjuds av 5 föreningar/organisationer av de 9 som svarade på frågorna och var verksamma i skolorna. Den sorts verksamhet som erbjuds näst mest är rastverksamhet (3 föreningar/organisationer), till följd av verkstäder för att utveckla vardagskompetenser och tjejevksamhet som erbjuds (2 föreningar/organisationer). Verksamhet som berör idrott och motion, verkstäder av rusmedel och missbruk, sexualundervisning och verkstäder av antimobbning och antidiskriminering erbjuds av en förening/organisation var.

Figur 5 Antalet föreningar som erbjuder olika sorters verksamheter

Den data som presenteras i figur 5 beskriver hur många tredje sektorns aktörer (av de tredje sektorns aktörer som svarade på frågorna och som var verksamma i skolorna) som erbjuder skolorna en viss sorts verksamhet. Det beskrivs dock inte hur mycket av en viss verksamhet varje förening eller organisation erbjuder och till vilka årskurser dessa verksamheter erbjuds. Figur 6 är en specificering av de olika verksamheterna som varje förening och organisation som svarade på enkäten och som var verksam i skolorna erbjuder skolor under skoltiden.

Mer information om de olika föreningarnas verksamheter finns på deras webbsidor. Webbsidorna finns i litteraturförteckningen.

	FÖRENING/ORGANISATION	VERKSAMHETENS NAMN	ÅRSKURSER
IDROTT OCH MOTION	FINLANDS SVENSKA IDROTT	IDROTT I SKOLAN	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		SKOLMÄSTERSKAP	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
RASTVERKSAMHET	FINLANDS SVENSKA IDROTT	UTBILDNING	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	UNGMARTHA	MELLANMÅLSKURSER	ÅK. 7-9
	TJEJVILLAN (Barnavårdsförening)	TJEJVERKSAMHET	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
TJEJVERKSAMHET	TJEJVILLAN (Barnavårdsförening)	RASTVERKSAMHET	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	UNGMARTHA	LÄGERVERKSAMHET FÖR TJEJER	ÅK. 7-9
VERKSTÄDER FÖR ATT UTVECKLA VARDAGSKOMPETENSER	MARTHAFÖRBUNDET	SAMHÄLLSLÄRA	Andra stadiet
		EN EURO I TAGET	Andra stadiet
	LUCKAN UNGINFO	FLYTTA HEMIFRÅN	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		STEGET UT I ARBETSLIVET	ÅK. 7-9 och andra stadiet.

HÄLSA OCH VÄLMÅENDE	MARTHAFÖRBUNDET	UNGAS VÄLMÅENDE	Andra stadiet
	RÖDA KORSET	HÄLSA OCH VÄLMÅENDE	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	ÄTSTÖRNINGSCENTRUM	FÖREBYGGANDE AV ÄTSTÖRNINGAR	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	BARNAVÅRDSFÖRENINGEN	BRAFIILIS	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		NEXT LEVEL	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	HELSINGFORSMISSIONEN	SCHOOL TO BELONG	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		INFOTILLFÄLLEN	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
VERKSTÄDER OM RUSMEDEL OCH MISSBRUK	EHYT	HUBU- lektionen i rusmedelsfostran	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		RUSFENOMENET	Andra stadiet
VERKSTÄDER OM ANTIMOBBNING OCH ANTIDISKRIMINERING	LUCKAN UNGINFO	ETT JÄMLIKT SAMHÄLLE	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		NÄTRESPEKT	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		ÅSKÅDARENS ROLL	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		RESPEKT FÖR VÄNELEVER OCH TUTORER	ÅK. 7-9 och andra stadiet.

SEXUALUNDER VISNING	LUCKAN UNGINFO	FAIR SEX	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
------------------------	----------------	----------	----------------------------

Figur 6 Specifisering av de verksamheter som erbjuds av tredje sektorns aktörer

Diskussion

Den verksamheten som tredje sektorns aktörer erbjuder fungerar som ett komplement av läroplanen. Som ett komplement av läroplanen är det viktigt att så många elever som möjligt får ta del av verksamheten. Skoltiden är därför den perfekta stunden för att kunna möjliggöra detta. Att detta inte möjliggörs är enligt skolorna och tredje sektorns aktörer en fråga om resurser.

Det finns behov från skolornas sida av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden och vilja från föreningarnas sida att kunna erbjuda skolor mer av sådan verksamhet. Den största delen av skolorna (68,75%) anser att de är i behov av sådan verksamhet och den största delen av tredje sektorns aktörer (80%) anser att det borde finnas mer av den verksamheten som tredje sektorn erbjuder skolor under skoltiden.

All verksamhet som nämns i figur 3, det vill säga all verksamhet som skolorna anser vara i behov av erbjuds redan av tredje sektorns aktörer. Det betyder alltså att det redan finns tredje sektorns aktörer som utvecklar den verksamheten som skolorna anser vara i behov av. Dock anser inte alla skolor ha någon eller tillräckligt av den verksamheten som tredje sektorns aktörer utvecklar. Det kan till exempel handla om att de inte har kännedom om att sådan verksamhet redan finns, att de redan har tredje sektorns aktörer som erbjuder sådan verksamhet i skolan men som de inte anser att det är tillräckligt, att föreningarna inte hinner tillfredsställa alla skolors efterfrågan eller att skolorna inte har tillräckligt med ekonomiska tillgångar för att kunna beställa sådan verksamhet. Att tredje sektorns aktörer inte erbjuder skolor tillräcklig verksamhet under skoltiden är alltså en fråga om resurser.

Litteraturförteckning

- Barnvårdsföreningen. (den 28 11 2022). *Högklasser*. Hämtat från <https://www.bvif.fi/forproffs/for-dig-som-jobbar-i-skolan/hogklasser/>
- EHYT. (den 28 11 2022). *Föreningen för förebyggande rusmedelsarbete rf*. Hämtat från <https://ehyt.fi/sv/>
- Finlands svenska idrott. (den 28 11 2022). *Finlands svenska idrott*. Hämtat från <https://idrott.fi/>
- Förbundsarenan. (den 27 10 2022). *Det händer på svenska*. Hämtat från <https://outlook.office.com/mail/id/AAQkAGFmMDNjYzRjLTY2ODgtNDY3Ny1hYTMzLWFINGQ2ZGU1ZGJkNAAQAGsOEDmhPE1JoZyBq80nAx0%3D>
- Föreningen Luckan rf. (2017). *En utredning om det finlandssvenska ungdomsarbetet*. Hämtat från <https://drive.google.com/file/d/12iFA3-YGb-LIBHOyfaceAuSnU0bpTaJO/view>
- Helsingforsmission. (den 28 11 2022). *Helsingforsmission*. Hämtat från <https://www.helsinkimissio.fi/sv/>
- Kauranen, I. (2022). *Ungdomsarbete i svenskspråkiga skolor och läroanstalter*. Folkhälsan. Hämtat från <https://www.folkhalsan.fi/globalassets/kunskap/kunskapsomraden/daghem-och-skola/kompetenscenterverksamhet/ungdomsarbete-i-svenska-skolor.pdf>
- Luckan Unginfo. (den 29 11 2022). *Unginfos skolbesök*. Hämtat från <https://unginfo.fi/skolbesok/>
- Marthaförbundet. (den 28 11 2022). *Martha*. Hämtat från <https://www.martha.fi/>
- Marthaförbundet. (den 28 11 2022). *UngMartha*. Hämtat från <https://www.martha.fi/om-oss/ungmartha>
- Mieli ry. (den 28 11 2022). *Mieli*. Hämtat från <https://mieli.fi/>
- Röda Korset. (den 28 11 2022). *Helsingfors- och Nylands distrikt- svenskspråkiga sidor*. Hämtat från <https://rednet.rodakorset.fi/hnyl>
- SAMS. (den 28 11 2022). *Samarbetsförbundet kring funktionshinder*. Hämtat från <https://samsnet.fi/om-sams/>
- Ätstörningscentrum. (den 28 11 2022). *Ätstörningscentrum*. Hämtat från <https://www.syomishairiokeskus.fi/uusi/sv/atstorningsvard-rehabilitering-och-terapi/>

Figurförteckning

Figur 1 Skolor som har tredje sektorns aktörer som verkar i skolan under skoltiden.....	3
Figur 2 Verksamhet som skolorna rapporterar erbjudas av tredje sektorn i skolorna under skoltiden	4
Figur 3 Behov av tredje sektorns verksamhet i skolorna	5
Figur 4 Verksamma föreningar och organisationer i skolorna	6
Figur 5 Antalet föreningar som erbjuder olika sorters verksamheter	7

Figur 6 Specifisering av de verksamheter som erbjuds av tredje sektorns aktörer..... 11